

ХРИСТИАНСКИ ВЪТЪ

МЪСЕЧНО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ.

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ
София, ул. „Врабча“ № 2.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ
За България 3 лв. Въ странство 4 лв. Всичко въ прѣдлата.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
1. Великденски мисли	1	6. Християнски мотиви	10
2. „Възкрѣсна“ — Поема	2	7. Рѣшателниятъ часъ	11
3. Какво трѣбва да прѣдизвика у насъ Христовото Възкресение	3	8. Разговоръ съ Толстой	12
4. Църквата и Държавата	4	9. Недѣлното училище	13
5. Възкресението — основата на Христ. религия	7	10. Вжтрѣшенъ отдѣлъ	16
		11. Обявление	16

Великденски

„Духътъ на човѣка, когото Богъ вдъхна, не може да погине заедно съ това тѣло на прѣстѣта“. — Джонъ Милтонъ. Поетъ. 1608—1674.

„Господъ е написалъ обѣщанието за възкресението не само въ книгитѣ, но и на всѣки листъ прѣзъ пролѣтѣта“. — Мартинъ Лютеръ. 1483—1546.

„Безъ вѣра въ личното безсмъртие, религията е като арка облежната на единъ стълпъ, или като мостъ, на края на който лежи пропастьта“. — Максъ Мюлеръ. Ориенталистъ. 1823.

„Каквото и да е онова вжтрѣ въ насъ що чувствува, мисли, желае, и оживява, то е нѣщо небесно и божествено и слѣдователно то е нетлѣнно“. — Аристотель. Философъ. 384—322. Пр. Хр.

„Като разглеждамъ чудесната дѣятелностъ на ума, удивителната паметъ за миналото, и такава способностъ за проникване въ бждещето; като наблюдавамъ многото изкуства, наукитѣ и разнитѣ открития които въ тѣхъ се явяватъ; вѣрвамъ, и дълбоко убѣденъ съмъ, че едно естество което съдържа въ себе си толкозъ много нѣща, не може да е тлѣнно“. — Цицеронъ. 106—43. Пр. Хр.

МИСЛИ.

„Творецътъ ни създаде за да носимъ образа на неговата вѣчностъ и като чувствуваме желание за безсмъртието, ние имаме здраво убѣждение че сме и приспособени за него“. — Робертъ Саути. Поетъ. 1774—1843.

„Вѣрваме въ задгробния животъ е жаждата на разума“. — Уолшъ С Ландоръ Поетъ. 1775—1864.

„Усѣщамъ че безсмъртието ми отдалечава всичкитѣ болки, всичкитѣ сълзи, всичкитѣ стракове; и като вѣчнитѣ грмотевици въ бездната, то прогърмява въ ушитѣ ми тази истина: ти ще живѣешъ въ вѣки“. — Лордъ Байрънъ. 1788—1824.

„Възкресението — то е най-истинскиятъ животъ както и най-високата форма на живота; най-вѣрното, а така сжщо и най-славното безсмъртие; то не търпи никакъвъ обратъ, нито разлагане“. Орации Бонаръ. Шотл. богословъ. 1808—1889.

„Не срѣщамъ по-голъма мъжнотия за вѣрване въ възкресението на мъртвитѣ или въ зачатieto на Дѣва Мария. отколкото въ създаването на свѣта; и по-мъчно е да се възпроизведе едно човѣшко тѣло, отколкото да се произведе из-

първо. — Блезъ Паскалъ. Френски философъ 1623 —1662.

Нито единъ отъ записанитѣ въпроси въ метафизиката, не може да ме накара да се усъмня ни за минута въ безсърдечното на душата, нито въ благостта на про-

видѣнието. Чувствувамъ го. Вѣрвамъ го. Желая го. Надѣвамъ се за него, и ще го защитавамъ до послѣдното ми издихание. — Жанъ Жакъ Русо. Швейцарски философъ 1712—1778.

„Възкрѣсна!“

Тъмна нощъ виси надъ тебе
О, Иерусалиме,
Спишъ дълбоко сънь-злорадъ:
На Христа черъ гробъ-засадъ
Ти дарй.

Спи, Иерусалиме,
Вредъ надъ твойто зжбо теме
Нощъ царй.

Сни Иерусалиме граде,
Злобна мѣсть
Божий Синъ откакъ прѣдаде
Ти на кръстъ,
Битъ, руганъ, опозоренъ,
Утрѣ вечъ е трети день.

Нощъ цари, Иерусалиме,
Тиха, славна нощъ.
Спи! Надъ гроба стражъ не дрѣме,
Варди тежка площъ —
О, Иерусалиме граде,
Утро славно, утро иде!

Пъпли мракъ, небо се вжси
Надъ Иерусалимъ;
Свѣтълъ облакъ само търси
Врѣхъ единъ.
Виждь! огръ лжча небесна
Голий кръстъ,
Заръ трепери и врѣзъ праздна
Жлъчна трѣстъ.

На голгота кръстъ сияе,
Чуденъ, славенъ кръстъ!
Надписъ таинственъ самъ чертае
Свѣтълъ Божий прѣстъ —

Нощъ цари, Иерусалиме,
Виждь! На кръста чудно име
Богъ писа! —
Трепне цѣлата вселенна, —
Зрѣ на кръста вѣстъ блажена:
„Възкрѣсна!“

Още спи градътъ юдейски...
Задъ могили елеонски

Сипятъ се зори,
Златна тъканъ лѣпи кистъ
По маслиневъ гѣмно-листъ
Въ тъмнитѣ гори.

Тихо тамъ Кедронъ мърмори
Край Ливано-стройни кедри.
Ей, зората осия
Тъмнитѣ води,
И на Гетсимания
Драженъ лжчъ трепти.

Изтокъ носи вѣстъ нечута,
Въ румѣнъ заръ е радостъ скрита,
Славно тържество. —
Събуди се! градъ прѣдатель,
Врагъ на Божество,
На възкрѣсналий Спасителъ.

Здрачъ забудя онъ стѣни-ти,
О, Иерусалиме...
Татъкъ мѣркатъ се край порти,
Носятъ цѣнно брѣме
Три жени, фигури странни,
Криятъ въ було гледъ печални.

Бързатъ рано тѣ къмъ гроба
Носятъ миро и мигдалъ,
О, но кой ли въ тая доба
Камъкъ тежъкъ би вдигналъ?

„Въ гробница е сложенъ нова“,
Шепне майката Христова,
И откри подъ було черно
Втрѣнчени очи. —
Ей, на изтокъ блѣска дивно
Утрѣнни лжчи.

О, зори!
Край тъмнитѣ гори
И Голготски лобъ
Бърза мълкомъ Саломия
Магдалина и Мария
Къмъ Христовий гробъ.

О, зори!
Задъ саянитѣ гори

Слава Божия блѣсна...

Стигатъ гроба изумѣни...

Ангелъ радно ги срѣщна

И мълви въ езикъ небесни:

„Не е тука: Възкрѣсна!“

Какво трѣбва да прѣдизвика у насъ празника на Христовото Възкресение.

Празникътъ който причинява най-голѣмата радостъ между всичкитѣ християни на свѣта е почти настѣпилъ. До скоро източнитѣ християни на възкресение се поздравяваха съ думитѣ: „Христосъ Възкресе“, и получаваха отговоръ, „Вистина възкресе“. Този вѣковенъ поздравъ между интеллигентитѣ е значително изоставенъ, но радостта около великденскитѣ празници не е угаснала, и никога не ще угасне. Радостта ни за възкрѣсналия Спасителъ е радостъ вѣчна.

Но колкото за начина по който се празнува това велико събитие има голѣма разлика. Едни гледатъ къмъ него като най-сгодното врѣме за пролѣтни разходки и развлѣчения. Други наблюдаватъ благоговѣйно отъ страна; радватъ се че Христосъ възкрѣсна отъ мъртвитѣ, но както посрѣщатъ Христовото Рождество, другитѣ господски празници, Разпети Петѣкъ, тѣй благодарно и благоговѣйно прѣкарватъ и великдена. Ходимъ на църква, прѣкланяме главитѣ си, слушаеме хвалебнитѣ пѣсни и си излизаме додѣто годината се отърколи и наближатъ пакъ същитѣ свѣтли празници. Всичко обрядно около това тържество си се редовно извършва, ала лошото е че ние пропускаме да изчерпимъ най-великото благословение.

Великдена е нѣщо повече отъ празнично тържество. Той има за цѣлъ да произведе у всинца ни една дѣйствителна духовна *опитностъ*. Нѣма защо до чакаме за възкресението си додѣто червеитѣ унищожатъ тѣлата ни въ гроба. „Това промѣнение *сега* трѣбва да стане. Общанието, — понеже азъ съмъ живъ, и вие ще бъдете живи“ не трѣбва да чака за изпълнението си до като напуснемъ този свѣтъ. Сега тѣкмо е врѣмето, и тука е мѣстото за всинца ни да живѣемъ и да сполучимъ своето възкресение.

„Прѣминали ли сме отъ смъртъ въ животъ?“ Утѣшаваме ли се че вече не сме „мъртви въ грѣховетѣ и прѣстѣпленията?“ Тогава нека помнимъ че прѣдъ насъ стоятъ степени отъ по-новъ и по-високъ животъ до който трѣбва да достигнемъ. Както Павла и ние трѣбва да кажемъ; „Не че съмъ достигналъ вече или съмъ станалъ вече свършенъ; но гоня изподиръ, задното забравямъ, а къмъ прѣдното се простирамъ“.

Можемъ ли да се нарѣчемъ живи християни въ пълната смисълъ на думата? Вѣрата ни въ Бога, въ безсмъртието на собствената ни душа, въ небето и пѣкѣла, и въ великата жертва Христова упраж-

нява ли мощно влияние върху *всѣкидневното ни поведение*? Работнитѣ ни поставени ли сѣ подъ контрола и въ хармония съ това вѣрване? Участието което земаме въ дѣлото Божие свидѣтелствували краснорѣчиво за това вѣрване? Въ всѣки дневната си опитностъ *практикуваме ли истината* която слушаеме на св. недѣля отъ амвона? Говоримъ ли за Христа, като единичкия Спасителъ, или като *моя личенъ Спасителъ*? Можемъ ли да си зададемъ тѣзи въпроси и тогава съвѣстно да кажемъ че дѣйствително сме живи въ Христа?

Ако, слѣдъ като изпитаеме себе си, намѣримъ че животътъ ни не е свършенъ, че много отъ нѣщата що приемаме умствено не се прилагатъ въ живота ни, и подобно на свѣта, ние по-бърже умираме отколкото да придобиваме животъ, тогава празникътъ на Христовото Възкресение трѣбва да ни послужи като най-сгоденъ случай за да възкрѣснемъ духовно. Било е врѣме когато нѣкой отъ насъ при ново посвѣщение на Христа сме се усѣщали изпълнени съ животъ, но слѣдъ като ни нападнаха свѣтовнитѣ грижи и удоволствия, ние ударихме на дирѣ или съ други думи казано, почнахме да умираме. Всѣка пролѣтъ земята се нуждае отъ възкресение. Дори и християнскитѣ църкви чувствуватъ нуждата отъ духовни съживления или другояче казано обнова на животъ. За голѣма жалостъ колко рѣдко виждаме такива съживления! Защо? Защото самитѣ членове не сѣ живи. Нека духовното възкресение се осѣществи първо въ членоветѣ, и новиятъ духовенъ животъ не ще закъсне да обнови и църквитѣ.

Христосъ наистина възкрѣсна; и той дойде, както самъ каза: „за да имаме животъ и да го имаме прѣзизобилно“. Едва що сме застанали на прага на живота—и „младежи и дѣвици, и възрастни и дѣца“. Не е въпросътъ колко много или колко малко сѣ годинитѣ ще сме прѣкарвали тука, нито колко сме близу до врѣмето когато ще сложимъ тѣлата си въ гроба. Безбройни години се простиратъ на прѣдъ, и тѣ може да станатъ години на обиленъ и жезнерадостенъ животъ. Ако трѣбва да прѣминемъ нѣкои отъ тѣхъ тука на земята, нека да сѣ пълни съ „прѣзизобилния животъ“ който Христосъ дойде да даде. А ако ли трѣбва скоро да напуснемъ тѣлнната хижина и да отидемъ въ вѣчността, ние ще се радваме прѣмногo че не само *празнувахме*, но и участвувахме заедно съ Христа Спасителя въ Неговото възкресение. X. B.

Църквата и държавата.

К. Ц. Кумановъ.

Отношенията на църквата и държавата.

Евангелието ни учи, че църквата е основана отъ Бога, че тя има Божествено произхождение, обаче, въ сщия смисълъ то говори и за държавата. Апостолъ Павелъ пише на Римлянитѣ, щото всѣки човѣкъ да се покорява на властитѣ, които сж надъ него, защото нѣма властъ, която да не е отъ Бога. Съ тия думи апостолътъ иска да посочи, че не е възможно една държава да сществува, безъ упражнението на властѣта. По нататъкъ сщия апостолъ пише, че трѣбва да се покоряваме повече на Бога, отколкото на човѣцитѣ. Тука ясно се вижда, че апостолътъ не изключавя възможността, когато човѣкъ не трѣбва да се подчини на свѣтскитѣ власти. Отъ една страна той учи покорностъ и уважение къмъ властитѣ, отъ друга страна — съпротивление, когато властѣта не се упражнява за доброто на човѣчеството. Отъ една страна самостойна и независима отъ никоя вжтрѣшна сила държавата, отъ друга страна, напълно независима църква отъ свѣтската властъ. Обаче, слѣятъ ли се въ едно така щото едната да зависи напълно отъ другата, тогава, естествено, тѣхнитѣ отношения на едната спрѣмо другата ставатъ както отношения между подчинена и подчиняема. Тѣхнитѣ отношения като два отдѣлни института, независими единъ отъ други по отношение на тѣхнитѣ цѣли, прѣставатъ да сществуваатъ като такива. Въмѣсто църквата да бѣде единъ силенъ двигателъ въ обществото, тя става едно просто оръдие да служи на единъ режимъ, който противорѣчи на прѣдназначението на църквата.

Религията, въ ржцѣтъ на държавата, служи като срѣдство за прикриване на много обществени недѣзи, за закрѣпване на монархизма и за прѣвръщане народнитѣ маси въ единъ механизъмъ, който се движи по волята на неговия господаръ. Настѣпи ли едно такова сливане на църквата и държавата, тогава настѣпи пълненъ обратъ въ политическия и религиозенъ животъ на тая страна.

Съединението на църквата и държавата е теория и практика на Римокатоличката църква, която се счита и като носителка на властѣта. Споредъ послѣдната, свобода на вѣроизповѣданието е едно пагубно заблуждение, и държавата е длѣжна да земе всички нужни мѣрки за запазване недосѣгаемостѣта на църквата. Това е системата, щото църквата да владѣе надъ държавата.

Втората система, споредъ схващанието на Егеловата школа, се състои въ слѣдното: „Вънъ отъ държавата и държавното право никаква сфера отъ нравственъ животъ не сществува, защото държа-

вата обема въ себе си и нравствения животъ, а религията принадлежи на църквата“.

Ако прослѣдимъ историческото развитие на разнитѣ държави, ще видимъ, че тамъ дѣто църквата и държавата сж били съединени, тамъ свободата е била само една мечта. Държавната църква винаги се е стрѣмила съ помощѣта на властѣта да унищожи всички други религиозни общества, извънъ нея, и съ това тя е вършила не само противорелигиозни нѣща, но и противочовѣшки.

Въ Испанската конституция отъ 1876 г. срѣщаме слѣдното: „Римокатоличката апостолска църква е държавната църква въ Испания. Всѣки е длѣженъ да почита наредбитѣ ѝ, както и цѣлото ѝ духовенство. На никого не се позволява въ територията на Испания да изповѣдва свободно своитѣ религиозни убѣждения, както и да извършва другъ видъ богослужение, освѣнъ това, което е установено отъ държавата“. Членъ I отъ Италианската конституция, отъ 1848 год., съставена въ Турино, гласи така: „Апостолската Римокатоличка църква е господствующата църква въ Италия. Другитѣ вѣроизповѣдания, сега сществуващи, се допускатъ по специаленъ законъ“. У насъ, споредъ чл. 37 отъ конституцията, господствующата вѣра въ княжеството е източно-православната. По чл. 40 отъ сщщата конституция, християнитѣ отъ неправославно вѣроизповѣдание и друговѣрцитѣ, се ползуватъ съ свобода на вѣроизповѣданието си, стига изпълнението да не нарушава сществуващитѣ закони. Членъ 40 отъ нашата конституция, както и чл. 5 отъ Берлинския договоръ, гарантиратъ правата на всички християни отъ неправославно вѣроизповѣдание и на друговѣрци, наравно съ тия на лицата отъ православно вѣроизповѣдание, обаче, на практика, това никога не може да се постигне. *Пълна религиозна свобода е невъзможна тамъ, дѣто църквата и държавата сж съединени, казва James King.* Изказаното миѣние отъ американеца James King се потвърдява фактически. Да земемъ за примѣръ у насъ. Членъ 100, пунктъ 14 на Евзархийския уставъ гласи така: Светия Синодъ има право да взема всички мѣрки за осуетяване дѣйствиѣта на инославнитѣ пропаганди противъ православната църква; въ случай на нужда, изисква съдѣйствието на гражданската властъ за прѣкрятване на злото“. Спорътъ, който може да възникне между едно религиозно вѣроизповѣдание и друго, между една църква и друга, би се появилъ слѣдствие различнитѣ схващания на догматическитѣ въпроси, споръ който има изключително частенъ характеръ. Ако държавата се тури въ услуга на извѣстна църква, за да на-

прави догмитѣ и недосегаеми отъ никакви външни влияния, то тя излиза изъ границитѣ на своитѣ права, като посѣга върху личнитѣ права на нейнитѣ граждани. Държавната църква всѣкога се стрѣми да задуши останалитѣ религиозни вѣроизповѣдания. Религиозна свобода съществува само за нея, а самата тя се стрѣми да я отнеме на другитѣ. „Да искашъ свобода за себе си, а да я отказвашъ на другитѣ, това е голѣмъ деспотизмъ“, казва Бурке.

За да се гарантира напълно свободата на всички граждани, независимо отъ това къмъ кое вѣроизповѣдание тѣ се числятъ, за да се поставятъ наравно всичкитѣ вѣроизповѣдания прѣдъ законитѣ на държавата, и еднакво да се ползватъ отъ нейнитѣ услуги и защита, необходимо е *пълното отдѣляне на църквата отъ държавата*. Отдѣлянето на църквата и държавата е принципъ чисто християнски, принципъ същественъ, който трѣбва да легне въ основата на всички модерни държави. Споредъ папата, отдѣлянето на църквата и държавата е противорелигиозно, и църква която не е свързана съ държавата, тя е на пътъ къмъ атеизмъ. Раздѣлянето на църквата и държавата не значи раздѣляне на държавата отъ религията, а значи да се освободи църквата отъ памѣсата на държавата, и обратно. Принципътъ за отдѣляне църквата отъ държавата има както своитѣ привърженици, така и нѣкои противници. Отъ противната страна заслужава да се отбѣлѣжи мнѣнието на извѣстния Д-ръ Никодимъ Милашъ, авторъ на много канонически съчинения, който казва така: „Свободна църква въ свободна държава противорѣчи на законитѣ на самата природа, споредъ които закони е невъзможно една свободна сила да съществува въ друга“. Така сж мислили и мислятъ по-големата частъ отъ привърженицитѣ на държавната църква, обаче, отъ момента отъ който църквата се освободи отъ врѣзкитѣ на държавата, отъ този моментъ тя започва да проявява и развива своя духовенъ животъ. Отдѣлянето на църквата и държавата въ Франция, което тѣй настойчиво се искаше отъ невѣрующитѣ, и противъ което възстана самата църква. въ послѣдствие се указа, че е добро за самата църква, за нейното възобновление, за да стане тя мощенъ факторъ въ живота. Всички некадърници, които служеха на църквата само за личния си интересъ, напускаха редоветѣ на духовенството и се замѣстяха съ нови сили, които сж почнали да внасятъ евангелски духъ въ живото. Освѣнъ въ Франция, принципа за отдѣлянето на църквата и държавата е прокаранъ и въ Мексико, Бразилия, Швейцария, Белгия, Съединенитѣ Щати и Португалия, слѣдъ обявяването ѝ въ република.

Съ разрѣшаването на принципа за отдѣлянето на църквата и държавата, трѣбва да се разрѣшатъ

слѣднитѣ два съществени въпроси: На първо мѣсто за материалната издрѣжка на духовенството, и на второ мѣсто, има ли право църквата да изисква извършването на нѣкои нейни обряди отъ лица, които не се числятъ къмъ нея? Въпроса се касае главно за брака. Огнositелно материалното подържане на разнитѣ църкви, съществуватъ и разни системи въ разнитѣ държави. Въ повечето държави ще срѣщнемъ една държавна църква, която се поддържа отъ държавата, и за която всички граждани плащатъ, независимо отъ това, къмъ кое вѣроизповѣдание се числятъ тѣ. Споредъ Французката система, прѣди отдѣлянето на църквата и държавата, всички духовни лица, отъ различнитѣ вѣроизповѣдания, се поддържаха отъ държавата, и тѣ сж били третираны като държавни чиновници. Като слѣдствие на всичко това, църквата въ Франция изгуби своето влияние въ обществото и се прѣвърна въ едно учреждение, кждѣто само иерархически чиновне се създадоха. Съ упадѣка на църквата, се започна и упадѣка на самото население. Безбожието, анархизма, нравствения упадѣкъ и тѣмъ подобни достигнаха до такъвъ размѣръ, щото държавата се почувствува безсилна да прѣдприеме каквито и да било мѣрки за прѣмахване на злото.

Най-добрата система за материалното издрѣжане на отдѣлнитѣ религиозни общества или вѣроизповѣдания е частната инициатива. Всѣко едно религиозно вѣроизповѣдание ще бѣде до толкова подкрѣпено морално и материално, до колкото се простира неговата дѣйностъ. Държавата не трѣбва да поддържа никоя църква по слѣднитѣ съображения:

1) Че тя трѣбва да събере срѣдства отъ всички вѣроизповѣдания насилствено, за да ги даде на нѣкои отъ тѣхъ.

2) Че съ поемането издрѣжката отъ страна на държавата и осигуряване материалното положение на духовенството, ще се вмѣкнатъ въ духовнитѣ служби и лица безъ никакво духовно призвание, и ще се отнасятъ съ прѣнебрежение къмъ духовнитѣ си длѣжности.

3) Духовенството, което получава възнагаждението си отъ държавата, губи всѣка самостоятелностъ и се прѣвърща просто въ единъ изпълнителенъ органъ на държавата, както и всички други държавни органи, и

4) Духовенството, което получава възнагаждението си отъ държавата, ще се задоволи само съ извършването на извѣстни външни формалности, и вънъ отъ тѣхъ, едва ли би проявило нѣкаква дѣйностъ. Това което вълнува обществото, неговитѣ пужди и стрѣмежи, за него оставатъ непознати.

Държавата се състои отъ всички граждани, принадлежащи на едно или друго религиозно вѣроизповѣдание, както и отъ такива, които не се числятъ къмъ никое вѣроизповѣдание. Понеже държавата се състои отъ всички личности, то слѣдва

че тя трѣбва да бѣде еднакво справедлива къмъ всички. Въ послѣдствие, църковния бракъ се явява като изнасилване съвѣстѣта на ония, които не сподѣлятъ мнѣнието на църквата относително нейнитѣ догми. Да прѣдположимъ, че извѣстно вѣроизповѣданіе, съ помощта на закона, изиска, щото всички граждани задължително да изпълняватъ неговитѣ релігиозни формалности при сключването на брака, прѣди изпълнението на каквито и да било формалности. Въ такъвъ случай, на всички останали вѣроизповѣдания се отнема свободата и правото да се управляватъ по ония догми, които за тѣхъ иматъ значение. Тогава, ако църквата постѣпи по сѣщия начинъ и застави всички невѣрующии да се подчиняватъ на нейнитѣ обряди, това е тоже едно изнасилване съвѣстѣта на невѣрующитѣ отъ страна на църквата. Християнската църква почива, или по право казано, трѣбва да бѣде основана върху закона на любовта, тъй ревностно проповѣдаванъ отъ Христа и неговитѣ апостоли. Да любимъ ближния си както себе си, да не правимъ това което самъ ти не би желалъ да ти правятъ, даже да любимъ враговетѣ си, сж основнитѣ социални принципи на основателя на християнската църква. Изхождайки отъ това становище, всички мѣрки, които църквата съ съдѣйствието на държавната властъ би прѣдприела за ограничение релігиозната свобода на отдѣлнитѣ личности вънъ отъ нея, сж на първо мѣсто, противни на изказанитѣ учения отъ самия Христосъ, и на второ мѣсто, противни на всѣка човѣшка култура, на здравия човѣшки разумъ. Една църква, която може да се нарича Християнска, да носи това священо име, и даже съ думи да проповѣдва ученията на Христа, а на дѣло да върши тъкмо противното, като се старае да ограничи свободата на всички вѣрующии и невѣрующии вънъ отъ нейния съставъ, да задуши всѣка напрѣдничава мисль, отъ такава църква самъ Христосъ би се отрѣкълъ и би отпавилъ най-тежкитѣ думи които отпавяше сирѣмо книжницитѣ и фарисентѣ: „Съ устнитѣ си ме почитате, а сърдцето ви стои далечъ отъ мене, и напразно мя почитате, понеже оставихте заповѣдитѣ Божии и държите прѣданието човѣческо“.

Когато се разискваше въ французския парламентъ въпроса за отдѣлянето на църквата и държавата, извѣстниятъ депутатъ и министъръ Жоржъ Клемансо въ една бѣлѣжита своя рѣчь заяви слѣдното: „Удивлявамъ се, г-да народни прѣдставители, като слушамъ да се говори, че свободата на съвѣстѣта се била потѣпкала въ нашата страна. Азъ по скоро бихъ казалъ обратното, че свободата на съвѣстѣта въ Франция се е потѣпкала у невѣрующитѣ, а католичеството се оплаква, че правата му не се зачитатъ. Ако католицитѣ искатъ пълна свобода на съвѣстѣта въ Франция, тѣ рано или късно трѣбва да я изкупятъ съ привилегитѣ си“.

Гражданскиятъ бракъ се явява като едно необходимо срѣдство, чрѣзъ който се осигурява напълно свободата на съвѣстѣта у всички граждани. Граждански бракъ сжествува въ Шотландия отъ 1736 г.; въ Франция той е установенъ най-първо само за протестантитѣ отъ Людовика XVI прѣди революцията, а революційта го узакони за цѣлия французки народъ; въ 1836 год. той се въведе и въ Англия; въ 1838 г. — въ Норвегия (за не протестантитѣ); въ 1862 год. — въ Белгия; въ 1864 г. — въ Ромѣния; въ 1867 г. — въ Португалия (за не католицитѣ); въ сжщата година се въведе и въ Австрия; въ 1872 г. — въ Италия; въ 1874 г. — въ Швейцария, и въ 1894 г. — въ Унгария.

Гражданскиятъ бракъ съвсѣмъ не изключавя релігиозния бракъ, нито го забранява. Всѣки вѣрующъ е свободенъ да отиде въ църквата на която той принадлежи, само че това не е задължително и то трѣбва да стане слѣдъ извършването на гражданскитѣ формалности.

По въпроса за брака между самитѣ християни има разногласие. Католичката и Православната църкви приематъ брака като едно отъ тайнствата на Християнската църква. Споредъ папа Пий IX всѣки бракъ сключенъ вънъ отъ църквата не е нищо друго освѣнъ конкубинатъ, т. е., незаконно съжителство. Протестантската църква не счита брака за тайнство на християнската църква, защото тайнствата сж създадени отъ самия ѝ основателъ, и понеже брака е сжществувалъ и прѣди основаването на Християнската църква, слѣдва, че той не е новозавѣтно тайнство. За тайнства послѣдната приема само кръщеніето и Светото причастие. Понеже не е църквата която съединява съпрузитѣ, а тѣхното взаимно съгласие, то слѣдва, че и извънъ нея бракъ може да сжществувя. Въ отговора си до Българския царъ Бориса, Папа Николай I, на въпроса за брака отговаря, че релігиознитѣ обряди нѣматъ сжществено значение за него. Единственото и необходимо условие е съгласието между мъжа и жената.

Държавата е длъжна да се отнася съ еднакво уважение къмъ убѣжденията на всички граждани, както и да гарантира на всички пълна свобода на съвѣстѣта, а отъ тука слѣдва, че гражданскиятъ бракъ се явява като една необходимостъ за държавата. Чрѣзъ него се установява една обща норма за всички граждани, която норма се поставя вънъ отъ догмитѣ на разнитѣ църкви, безъ да се отричатъ нѣкои отъ тѣхъ.

Отдѣлянето на църквата отъ държавата е първото и най-сжществено условие, прѣзъ което днешната църква трѣбва да прѣмине. Тя трѣбва да се освободи отъ всѣка държавна протекция и да стѣпи на собствениѣ си крака. Всички чужди елементи, които не сж свойствени на нея ще изчезнатъ,

както и старитѣ форми въ които религията е била окована. Така отдѣлена църквата, или трѣбва да се примири съ положението си, че нейното призвание е да работи за духовното повдигане на човѣчеството, както и неговото материално подобрене, или пъкъ да се откаже отъ назначението си, а заедно съ това да намѣри и смъртта си. За да може църквата да отговори на своето истинско прѣдназначение, да стане институтъ отъ кѣдѣто ще се излива единъ потокъ отъ правственъ животъ, да стане единъ факторъ въ живота; който да буди заспалата съвѣсть у хората, необходимо е тя да отговаря на слѣднитѣ условия:

1) Църквата трѣбва да е въ състояние да докаже и защити всички догми, както и да ги изтълкува и направи достъпни за разбиране отъ всички;

2) Църквата трѣбва да бѣде източникъ на духовенъ животъ. Изяснение и защита на догмитѣ е важно условие, но то не е достатъчно. „Ако нѣкой нѣма духътъ Христовъ, той не е неговъ“, казва евангелието.

3) Необходимо е животътъ на църквата, т. е., животътъ на нейнитѣ членове, да съотвѣтствува точно на самитѣ учения на църквата, да има послѣдователностъ между принципитѣ и тѣхното практическо приложение въ живота, и

4) Църквата трѣбва да земе най-живо участие въ общественя и социаленъ животъ на хората. Удовлетворението на тѣхнитѣ разнообразни нужди, това е една отъ задачитѣ на църквата. Великиятъ социаленъ въпросъ, въпроса за по-съразмѣрното разпрѣдѣление на благата между хората, така щото да се даде възможностъ и на послѣдния работникъ да прѣживѣе единъ сносенъ и порядъченъ животъ, не може да бѣде изключенъ отъ задачата на съвѣршенната църква.

Пророкъ Исаия описва какъвъ ще бѣде бж-дешия строй на земята. Въ глава 11, ст. 6, 7, 8 и 9 се казва, че ще настане онова блажено врѣме, когато братъ противъ братъ нѣма да дигне ножъ, когато сабятъ ще се изкове на плугъ, защото нѣма да има нужда отъ нея, когато Християнската църква ще обземе цѣлия земенъ шаръ въ рай, когато сиромашия нѣма да има, трудътъ ще стане източникъ на всѣко наслаждение, егоистичния моралъ ще прѣстане и на негово мѣсто ще се възцари любовта, която ще съедини всичкитѣ народи въ едно сѣмейство за постигане общото най-големо добро и прѣдначертанитѣ отъ Бога цѣли за човѣка, и тогава ще се възцари това, което въ евангелието е наречено „царство Божие на земята“.

Възкресението Христово.

Основата на Християнската религия. — Проповѣдь.

Отъ Д-ръ Ч. А. Етнънъ.

Текстъ. И ако Христосъ не е възкрѣсналъ, празна е нашата проповѣдь, празна и вашата вѣра. 1 Кор. 15: 11.

Исусовото възкресение е прѣдметъ отъ такава грамадна величина, щото за разглеждането му човѣкъ се чуди кой задоволителенъ методъ да избере. Да кажемъ че възкресението е срѣдоточниятъ фактъ въ историята на човѣчеството значи да изтъкнемъ една велика истина. То е краекъгълниятъ камикъ въ арката на човѣшкия животъ. Апостолъ Павелъ, по-големъ апологетъ отъ когото свѣтътъ едва ли е виждалъ, ясно разбира, че чръвъ възкресението Християнството или ще се закрѣпи или ще падне. Ако Христосъ не е възкрѣсналъ, то ние християнитѣ сме най-измаменитѣ; намираме се още въ грѣховетѣ си. Напуснали сме дѣйствителнитѣ радости на този суетенъ животъ и сме възприели въображаеми радости за единъ животъ който никога не е съществувалъ. Ако Христосъ ~~е мъртъвъ~~, християнството мъртво, то и всички които вѣрватъ въ него като живъ Спасителъ сж измамени, окаянии, люди които строятъ сградата на своя животъ върху пѣска на суевѣрието и прѣдразсѣдка, осѣдени безпощадно на горчива изненада и пълно фiasco. Нѣма събитие отъ по-голема важностъ както това. То борави съ една отъ двѣтъ обикновени опитности прѣвъ които всѣки човѣкъ трѣб-

ва да мине. Всинца трѣбва да се родимъ: всинца трѣбва да умремъ.

Смъртта всеобща.

Трѣбва да умремъ. Въ мисълта за общността на смъртта се крие нѣщо величествено. Тя не е всѣкога проклѣтия. На днешния великъ празникъ — възкресението, за много хиляди тя ще дойде като свѣтълъ ангелъ да имъ донесе олекчение отъ страданията, да имъ отвори вратата къмъ една по-широка опитностъ и да имъ даде възможностъ да видятъ Бога лице съ лице. Но слѣдъ всичко, смъртта е страшна. Нейната неизбежностъ кара човѣка да се замисли сериозно. Въ това дѣто никой не може да я избѣгне има нѣщо особено възвишено. Отъ сплетената процедура на правосъдието, даже между най-културнитѣ народи мнозина прѣстѣпници сполучватъ да се отърватъ, и мнозина невинни страдатъ, но отъ непогрѣшимия прѣстъ на смъртта никой не може се укри. Богатиятъ има какъ да се избави отъ хиляди главоболия, но не и отъ смъртта. Разумниятъ човѣкъ е въ състояние да влѣе цѣрителенъ балсамъ на много сърдца, но не и за смъртта. Невѣжниятъ разполага съ единъ видъ груба сила съ която може да дига и да носи много тежки брѣмена, но нея той не може да побутне. Смъртта намира снѣ-

ца ни. Царѣтъ на прѣстола и селянинѣтъ въ колибата стоятъ единъ до другия за да минатъ прѣзъ сжитиѣ врата. Въ това цѣлиятъ свѣтъ стои на едно равнище. „Блѣдата смъртъ хлопа еднакво на палатата на богатитѣ и на колибата на бѣднитѣ“ е казалъ още въ древнитѣ врѣмена, единъ римски поетъ. И до днѣ днешенъ ние я виждаме величествена, страшна неумолима както е била прѣзъ миналитѣ вѣкове.

Възкресението.

Сега, има ли нѣкое изключение отъ тази страшна, неизбежна участъ? Ако нѣма, тогава малко важи дали вие сте тука, или другадѣ. Въ този случай единичката разлика между васъ и другитѣ животни е това дѣто вие сте изложени на много по-големо страдание и измама. Пролѣтъта е настѣпила и ние всѣкидневно наблюдаваме птицитѣ въ въздуха какъ се стараятъ да свиятъ гябада въ нѣкое закрито и безопасно мѣсто дѣто да отгледатъ малкитѣ си, далечъ отъ прѣслѣдванията на неприятелитѣ си. Ала краткиятъ имъ сезонъ скоро ще мине, и тѣ не ще усѣщатъ нѣкаква грижа или нужда отъ нѣщо друго. Тѣ не се увеличатъ отъ никакви гласове идещи отъ нѣкой въображаемъ свѣтъ. Единъ силенъ инстинктъ ги нуди да се издигатъ високо въ небесата, кара ги да прѣбродятъ хиляди километри къмъ нѣкой по-топлъ климатъ, и, това е единичкиятъ гласъ що имъ иде отъ нѣкой другъ свѣтъ. Въ такъвъ случай тѣ би били по-добрѣ поставени отъ насъ, ако нѣмаше изключение отъ всеобщата смъртъ. Тѣхъ не ги измѣчватъ никакви надежди измамливо изрисувани на хоризонта както подигравателния миражъ; до като ние всинца имаме единъ въпросъ що подбужда сърдцата ни:

„Ще слѣдва ли да живѣе?“

Този въпросъ си задаваме, когато слаби както сме, свѣтътъ ни притиска съ всичката си сила. Запитваме се когато очитѣ ни изливатъ порой сълзи върху лицата на умрѣлитѣ: „Ако умре човѣкъ ще оживѣе ли?“ Самото повдигане на този въпросъ показва до колко високо се е издигнала човѣшката натура. „Ако умре човѣкъ ще оживѣе ли?“ На този въпросъ философѣтъ не ни дава никакъвъ отговоръ, нито научниятъ мжжъ, нито поетѣтъ, нито природата. Умре ли дърво прѣзъ есенъта, то е мъртво и прѣзъ пролѣтъта. А дървото което показва пъпки и цвѣтъ въ пролѣтъта е било живо и когато зимното покривало го е пазило прѣзъ периода на съна и на почивката. Но умре ли единъжъ дървото то си остава тамъ дѣто е паднало. То е окончателно умрѣло. А човѣкъ ако умре ще оживѣе ли?

Какво свидѣлствува историята.

Историята ни доказва и то съ необорими доказателства че единъ човѣкъ умрѣ, биде погребенъ и пакъ оживѣ. Освѣнъ очевиднитѣ показания, опитаме ли се да отхвърлимъ това твърдение, ние изведнѣжъ се уплитаме въ безизходни затруднения. Да земемъ, за примѣръ, контраста между деня на Петдесетницата и Разпети Петѣкъ, когато Исусъ умрѣ. Тогава враговетѣ му бѣха на върха на своето тържество. Първосвещеницитѣ и тѣхната послушна сганъ бѣха на прѣстола на силата, а той висѣше на кръста съ страшни мжки въ рѣцѣтъ и нозѣтъ, съ разбито сърдце за дѣто бѣше прѣваренъ и отхвърленъ отъ народа, и съ мрачни облаци отъ страдания които го раздѣляха отъ Бога. Самитѣ му приятели го бѣха напуснали погълнати отъ едно страшно недоумѣние и разочарование. Слѣдъ като издѣхна, тѣ го свалиха отъ кръста и го положиха въ гроба, върху който бѣ поставенъ единъ голѣмъ камѣкъ. А враговетѣ му не закъснѣха да поставятъ около гроба силна стража — отъ страхъ да не би ученицитѣ да откраднатъ тѣлото. Ето го тамъ лежи умрѣлия Христосъ, и съ него заедно умрѣ и християнството, съ него заедно изгаснаха и надеждитѣ на неговитѣ послѣдователи. Всичко бѣ мъртво и погребено! Но четиридесетъ дена слѣдъ това събитие, въ Йерусалимъ, дѣто бѣ разпнатъ Исусъ, стоеше единъ човѣкъ който го бѣ напусналъ, който се бѣ отрекълъ отъ него, и който отначало не искаше да повѣрва въ Исусовото възкресение. Този човѣкъ сега стоеше прѣдъ лицето на Христа съвсѣмъ промѣненъ. Въ първата си бѣлѣжита проповѣдъ съ която Петъръ прогласи новото царство Божие, между другото каза: Той, когото вие като хваняхте чрѣзъ рѣцѣтъ на беззаконници, на кръстѣ го приковахте и убихте: когото Богъ възкрѣси, като развърза болѣзнитѣ на смъртъта, понеже не бѣ възможно да бѣде държанъ той отъ нея“.

Тържеството надъ смъртъта.

Изброяватъ се най-малко деветъ явления на възкрѣсналия Христосъ прѣдъ разни, по число и съставъ, свидѣтели — въ единъ случай на повече отъ петстотинъ души. Най-послѣдното му явление стана при възнесението и въ присѣдствението на неговитѣ послѣдователи. Споредъ обѣщанието си той е изпратилъ Духа си на Църквата, и сега въ сърдцето на вѣрующитѣ дѣйствува една нова, жива сила която Павелъ описва като сила на безконечния му животъ. Тукъ на една страна ние имаме пълното съкрушение и смъртъта на Християнството, и тукъ на другата страна, ние имаме неговото новородение. Нѣма друго по-велико събитие

което може да ни прѣведе прѣзъ четиридесетѣ дена отъ пропастьта къмъ върха на силата която може да обърне хиляди отъ неприятелитѣ му за да повѣрватъ въ неговото възкресение. Нѣма друга разумна основа съ която може да се обясни възкресението освѣнъ да приемемъ че то е фактъ.

Сега, ще изложимъ на кратко значението на този фактъ. Първото нѣщо, което трѣбва да си припомнимъ на възкресното утро е това дѣто Исусъ напълно отождестви себе си съ човѣка. Безъ да пожали себе си, той взе човѣшки образъ. Облѣче се съ човѣшко тѣло, и споредъ това изложи себе си на страдания и човѣшки ограничения. Той се смири до толкозъ, щото бѣ готовъ да живѣе като работникъ. Подчини се на глада, жаждата, немощта и умората. Изкушенъ бѣ въ всичко, както и ние. Както насъ Господъ Исусъ бѣ изложенъ на всичкитѣ изкушения, като почнемъ отъ духовнитѣ изкушения присѣщи на людие съ отлична и добра натура и дойдемъ до най-низката степенъ на физически изкушения, свойствени на людие отъ най-долнитѣ слоеве на обществото. Исусъ мина прѣзъ цѣлата лѣствица — отгорѣ до долу. Така, че Той отождестви себе си напълно съ човѣка — съ човѣшкото тѣло, човѣшкия умъ, човѣшката душа, човѣшкитѣ изкушения, човѣшкитѣ аспирации, човѣшкия животъ, човѣшката смъртъ.

Като стана съвършенъ човѣкъ той възприе и всичкитѣ отговорности и послѣдствия. Той бѣ разпнатъ на кръста, умрѣ и биде погребенъ. Исусъ стана участникъ на човѣшката участъ не само въ отишението на този свѣтъ, но и на всичкитѣ други свѣтове, тъй като човѣкъ не е прѣдначенъ само за този свѣтъ. Нашето прѣбивание тукъ е врѣменно. Богъ ние поставилъ тукъ на земята за да постигнемъ нѣкаква цѣль. Ние сме части отъ вселенната, която обгръща всичкитѣ свѣтове. Нашитѣ отношения не се ограничаватъ въ сръдната въ която се движимъ тукъ на земята, нито въ естественитѣ закони които подържатъ съществуването ни. Тѣзи наши отношения проникватъ до самото естество на Бога. Не ще умремъ защото сме създания на една безсмъртна вселенна. А Христосъ се отождестви съ насъ именно въ тѣзи отношения. Поради грѣхопадението тѣ сѣ били съжсани, нарушени и помрачени; ала Той отождестви себе си напълно съ грѣховния, падналия и умирающия човѣкъ въ всичкитѣ му добри и зли отношения. Изпълни ги всичкитѣ и тъй съ присѣтствието и Духа си Той обнови цѣлия животъ и всичкитѣ отношения на човѣка. По този начинъ, Той свърза наново духа на човѣка съ духа на Бога.

Великденската вѣстъ.

Но това тождество би имало малко значение, не по голѣмо отъ тождеството на Сократа или Платона съ най-добритѣ имъ съврѣмenniци, ако Христосъ не бѣше славно възрѣсналъ отъ гроба. И тъй азъ ида при васъ съ тази хубава радостна и вдѣхновителна вѣстъ. Животътъ ви е раздѣленъ между два свѣта съ материци и океани подобно на физическата природа вѣнъ отъ васъ. Единъ отъ тѣзи е свѣтътъ на скърбта въ която изпадате, който съкрушава духа ви или пѣкъ го развеселява. Често пѣти и за мнозина този свѣтъ изглежда като смръзанъ и безжизненъ, а понѣкога плодоприносящъ. Отъ облацитѣ на скърбта може да покапе благодатенъ дъждъ върху твоя прѣгорѣлъ духъ, и като пада тъй той може да ти донесе новъ животъ и ново растене. Зависи какви сѣ твоитѣ отношения съ „Човѣка на скърби и навикналъ на болестъ“.

О, наскърбени човѣче, ти можешъ съ сълзитѣ си да начѣртаешъ красивата джга на божествената любовъ. Възможно е болѣзанената скърбъ на твоео сърдце да ти донесе здраве въ духа и въ живота. Но тази възможность е скрита въ факта че Христосъ Човѣкътъ на скърби възкрѣсна и осия животъ. Ако си готовъ да се отождествишъ съ Него лично, както Той се отождестви съ човѣчеството, ти ще разберешъ що е широчината и дължината и височината на Божията любовъ която прѣвъзхожда всѣко знание.

Всегда живиятъ Христосъ.

Нѣкои отъ насъ сѣ потънали въ мрака на свѣтовната скърбъ, изкривенитѣ възрѣвния, съзнателно малодушие и хладнокрѣвие къмъ всичко духовно. По нѣкога свѣтлата страна у насъ се посѣвзема, издига гласа си и вика съ Павла, „О, кой ще ме избави отъ това тѣло на смъртъта?“ Ужасна борба е, а и цѣлиятъ ни животъ не е ли една непрѣкъсната борба? Но въ тази ожесточена борба, за помощъ, за изворъ на сила, азъ не мога ви посочи другъ освѣнъ живия, възкрѣсналия Христосъ. Умрѣлия Христосъ вдѣхва повече заплашване, а не благословение. Да ви съвѣтвамъ да живѣете по правилата на Словото на Гората значи да се подигравамъ съ вашата немощъ. Но азъ обръщамъ погледитѣ ви къмъ Единъ който живъ и изпълни цѣлия законъ Божи, който разгрѣща рѣцѣтъ си и ви издига близо до сърдцето си, дава ви живота си, вѣрата си, силата си, правдата си и светостта си, така щото чрѣзъ Христа ние прѣпобѣждаваме.

Тази великденска вѣстъ ви е необходима за всѣ кидневния животъ. Богъ да благослови онѣзи мъже и жени които обръщатъ всичко на дѣло. Безъ това ние не ще добиемъ никога прави понятия за назначението на човѣка. Човѣкъ който върши или създава нѣщо е истинскиятъ човѣкъ; останалитѣ сѣ паразити или прости подражатели. Мъже и жени, въ каквоо състояние и да се намирате, вие сте призвани на работа, ако и да по нѣкога този трудъ, поради окръжающитѣ ви условия се вижда мъчителенъ. Тѣлото ви може да не се усѣща доволно силно да понесе изнурителния товаръ, и като гледате напредъ къмъ дългия пѣтъ що ви прѣдстои, вамъ се вижда че ви липсватъ нуждитѣ физически и духовни източници за да устоите въ борбата. На такива казвамъ тази заранъ, вървете напредъ, защото Работникътъ на Вѣковетѣ който е изработилъ за себе си пѣтъ къмъ Бога, прѣдиде прѣдъ васъ. „Дойдете при мене всички що се трудите и сте обрѣменени и азъ ще ви успокоя; земете моето иго на себе си и научете се отъ мене, защото съмъ кроткъ и смиренъ на сърдце“, и като се научите отъ мене, „ще намѣрите покойствие на душитѣ си“.

Отче Нашъ, молимъ ти се, помогни ни да разберемъ значението на тайната на Христовото Възкресение. Любеани Исусе, възможно е нѣкои отъ насъ, както Мария, да проливатъ създи на твоя гробъ. Повикай ни по име; говори ни сега; говори на всѣко сърдце. И помогни ни да отпразнуваме възкресението не повѣрхностно и лѣнливо като врѣме за ядене и пиене за разходки, свиждания и забавления, но нека съ твоята помощъ, празникътъ на това велико събитие ни издигне по-високо, нека ни вдѣхнови и ни покаже да разберемъ по-ясно значението на Христовото тържествено възкресение.

(Изъ The Christian Herald).

Християнски мотиви.

При кого да отида?

Въ далечните вѣкове на миналото, прѣзъ развалините на древния Римъ, дѣто е цвѣтѣла цивилизацията на закона, съглеждатъ други развалини, онии на древна Елада, дѣто е цвѣтѣла цивилизацията на прѣкрасното, и въ тѣхъ — храмъ. Надъ входа на този храмъ съ едри букви стои надписъ: „Незайному Богу“.

Нѣкога, когато Божественото слово на Исуса Христа се разнасяше, апостолъ Павелъ, като зърна тоя надписъ, дигна рѣка и тържествено заяви: „Този Богъ именно, атиняне, когото не знаете, а почитате, Него ви азъ проповѣдвамъ, Него благовѣствувамъ на свѣта. Той бѣ плътно между насъ“.

И пакъ хвърлямъ око въ далечното минало, по друга посока, къмъ Индия, дѣто Буда разкриваше тайните на битието и вливаше нови духовни струи въ язическия култъ на дѣдите си. Брамани, мълчаливи и потайни, нѣщо шепнатъ помежду си. Какво криете отъ мене, добри хора? Гласъ изъ подземieto, скривалище на свещени книги, се обажда: „Тукъ се пази потайната мъдростъ — скжпоцѣнность по чиста и отъ най-чистото злато“.

Нѣкога апостолъ Павелъ, слѣдъ случката по пътя му за Дамаскъ, мина за въ Арабия и като прѣстоя три години, върна се съ скжпоцѣнности на духа. Стигна ли ти, Павле, това потайно хранилище на духовната мъдростъ по прѣкия пътъ въ Господа, или ти намѣри всички съкровища на мъдростъта и светостъта въ самото Христа Исуса въ мѣрката на Неговата пълнота?

„Азъ съмъ видѣлината на свѣта“, казва Той — и така е. Но когато ти бѣ озаренъ съ тая видѣлина и гледаше прѣзъ нея на свѣта, съарѣ ли ти „тайната мъдростъ на Брама“ и позна ли, еднаква ли бѣ тя съ тая на Господа Исуса или не бѣ?

Ти, Павле, каза: „Този незнаенъ Богъ, когото вѣрвате, а не знаете, Него ви благовѣствувамъ“, но противопостави: „не се кланяйте на тия бездушни идоли“.

И пакъ: „Ние говоримъ въ тайна мъдростъта Божия, скритата“, но противопостави: „Ако нашето благовѣствувание е покрито, то е покрито за тия, които погивнатъ“.

Застаналъ на такъвъ кръстопътъ азъ викнахъ: Кой ще ми яви истината? При кого да отида?

— Ела, ела! усѣцахъ гласъ въ сърдцето си и като се взирахъ въ свѣтлината на Евангелието, съарѣхъ мъченика на Голгота, натоваренъ съ тежкия кръстъ на разпятието. И почувствахъ, че подъ тежестъта на тоя кръстъ, въ свѣтлото присѣствие на Господа, ще намѣри разрѣшението на тая загадка. Азъ само си рѣкохъ: Господи, дали мога носи тоя тежъкъ кръстъ? Азъ, човѣкътъ на грѣха, да ли мога да сторя нѣщо за доброто на свѣта и за Твоего име?

Цвѣте — скрѣжъ.

Гѣстата и влажна мъгла, натиснала отъ всички страни, не се дигаше нѣколко дена подъ редъ, макаръ че отъ сѣверъ брулѣше мразовитъ вѣгъръ. Вълѣ скрѣжъ бѣ прилѣпналъ по стѣни, керемиди и дървета и нѣкакъ примамливо прѣнасяше ума къмъ въспоминанията на пролѣтните дни, когато дърветата цвѣтятъ.

Неочаквано се втурна въ стаята дѣтето ми, снѣже отъ радостъ, дохванало нѣкакво стрѣкче съ скрѣженъ налитъ и почна възклицателно:

— Гледай, бе татко, гледай хубостъ! . . . Каква прѣлестъ! . . .

И азъ, поклоникъ на хубавото, опрѣхъ очи и се любувахъ на тия игриви, кристални форми на цвѣтето. То бѣше бѣло, чисто, неизказано хубаво, защото, види се, не бѣ човѣшко създание, а игра на природата.

Изведнѣжъ, прѣди да свържемъ сърдцата си съ него, то изгуби първоначалния си блѣсъкъ, омекна и почна да се рони. Стаята, добръ затоплена, разруши и живота му и хубостъта му. Въ рѣцѣтъ на дѣтето остана голо стрѣкче, едно засъхнало стрѣкче отъ накласилъ магноносъ. Горкото цвѣте, то се обезслави прѣдъ нашитѣ очи, засрами се и наведе главица, а ние, податливи на новото впечатление, взехме участие въ тая тиха скърбъ! . . .

Живѣемъ си и ние, хората, позрѣдъ този широкъ Божий свѣтъ тихо и мирно, но ето, въ мълчаливото врѣме на нашия общественъ развой, въ промѣната на врѣмената и условията, нѣкой отъ насъ оскрѣжава съ злато и сребро, другъ съ знание, придобито въ школитѣ, трети съ властъ, четвърти съ служба. И ето, добритѣ ние хора, израстнали подъ грижитѣ и молитвитѣ на нашитѣ майки, ставаме самонадѣяни, високомѣрни, все и ъся въ свѣта, сапунени мѣхури. . .

Но ржката на Провидѣнието посѣга и ни откъсва отъ земния животъ, днесъ едного, утрѣ другиги, за да ни прѣдстави прѣдъ Господа, ако е възможно, въ нашия придобитъ скрѣженъ налитъ. Що става съ насъ, богатитѣ, знающитѣ, силнитѣ на деня, прославенитѣ, високомѣрнитѣ? Запазваме ли нашия иллюзоренъ налитъ прѣдъ Бога или прѣдъ Неговата свѣтлозарностъ отпада всичко, за да се видятъ тайнитѣ на грѣха? Нѣма ли да климне и нашата глава, обезславени прѣдъ собствената си съвѣсть, и въ дълбоката ни скърбъ да придобиемъ състраданието на чиститѣ и святи души?

Не оскрѣжайте, хора добри, съ плодоветѣ на грѣха и не се пристраствувайте повече къмъ земното, отколкото къмъ духа. Ако търсите хубавото и полезното, търсете го не въ чувствениитѣ наслади, а въ чистотата на сърдцето си. Вжтрѣ въ насъ е онова цвѣте, което се нарича „Вѣченъ животъ“. и което, като цвѣти, дава райския плодъ — любовта. . .

Стариятъ пѣтникъ.

Ние се видѣхме съ него на тротоара, до градската градина, едно врѣме, когато тълпата натискаше наоколо въ разни направления и бързаше да използва прохладното привечерие въ разходка. Старецътъ хванатъ подъ ржка отъ миловидната му дъщеря, пристѣпваше кротко и прѣдпазливо, като поддържаше побѣлѣлата си глава, освѣжена отъ кроткъ погледъ и блага усмивка, въ които се отразяваше любяща и състрадаща душа.

Тоя старецъ, нѣкогашенъ проповѣдникъ, е откъснатъ сега отъ катедрата по недѣжгавостъ, ала не и отъ сърдцата на онии, които сѣ го слушали. Отъ катедрата години подъ редъ той бѣ поучавалъ и напѣтвалъ братята си въ познание на Бога и Господа Исуса Христа

-- и сѣмето на неговото слово, запазено въ самото негово сърдце, падаше съ животъ върху чуждитъ сърдца.

И сега, както всѣкога, той е изпълненъ съ благи и възвишени чувства. Пътътъ, духовниятъ и спасителенъ пътъ, въ който сияе славата на Господа, е неговиятъ милъ пътъ. Ако и полупрѣвитъ, немощенъ на гледъ, духовно той е жизнерадостенъ, и въ часа, когато той ще изостави тлѣнитъ си останки на земята, тая жизнерадостность ще избликне въ духовното поле съ неудържима сила и работата, що е изоставилъ тукъ, наново ще подеме тамъ. За този вжтрѣшенъ животъ апостолътъ казва: „Ако и да тлѣе външниятъ човѣкъ, вжтрѣшниятъ обаче всѣки день се подновява“.

Ти отминувашъ земния си пътъ, Божи служителю, а прѣдъ тебе лежи новъ пътъ. Не! Той е новъ за ония, които смъртта сварва въ безвѣрие и грѣхъ, а за тебе той е единствениятъ ти пътъ, всѣкога познатъ, въ който ти си хвърлилъ сѣмената на светитъ молитви и състрадания къмъ свѣта. Земното ти име замълчавамъ, а небесното ти е: праведникъ. И това е славното име, за което живѣемъ и се подвизаваме съ вѣра въ Господа, и за което Той умрѣ на кръста.

Щастието.

Всѣка сутринъ, като излѣза на двора, окото ми пада право на „Соколецъ“, скалистъ върхъ на близката планина, а той — на сърдцето ми. Сгранно ли ви се види, че такава грамадна маса отъ прѣси и скали може да пада на сърдцето? Човѣшкото сърдце, ако го измѣримъ съ дълбочината на страданията въ живота, е издържливо, макаръ че азъ напомнямъ само за впечатлението и хубавитъ ми спомени, свързани съ този омаенъ кѣтъ на планината.

Ако ви се случи да отидете на ония хубави мѣста, попитайте за „кладенчето“. То е прѣкрите отъ

пѣтнѣшко око. Широкото устие на дерето, пълно съ прохлада, ще-ви подеме нагорѣ по една тѣсна пѣтека. Тамъ, подъ брѣста, ще чуете какъ тихичко шурти поточето и ако душата ви е отзывчива на великото и тайнственото въ природата, ще схванете неговия шопотъ. Отморете се, избършете съ бѣла кърпа потното си чело, па допрете зажаднялитъ си уста до бистрата студена вода, тая благодать на балкана лѣтъ и есенъ.

Когато и вие, като мене, се огледате наоколо и съзрете въ насрѣшната страна развалинитъ на нѣкогашния мѣнастиръ, ще почувствувате силата и прѣходността на врѣмето. Когато опра око на тия останки, неволно моята мисль прѣхвърка въ далечното минало. Струва ми се, че въ уломцитъ на срутенитъ стѣни, въ мъртвината на мѣстото, дѣто още се познаватъ слѣдитъ на нѣколко гроба, чувамъ отзвука на живота, що е царилъ тукъ. Кой отшелникъ е турналъ основата на тоя храмъ? Кой мистикъ, посрѣдъ буритъ на живота, е потърсилъ покоя на гората? Какви души сж били тия, които тукъ сж славословили Бога и сж търсили своето щастие въ това?

Щастие! Гдѣ си ти, неуловима човѣшка мечта, копнежъ на сърдцето, насѣщна нужда на душата? Като приракъ се мѣрнешъ ти прѣдъ нашитъ очи, пробудишъ надеждата ни и безслѣдно отлиташъ *тамъ*, дѣто нѣма мѣсто за сълзитъ и въздишкитъ. А ние съ прѣвръзка на очи неуморно те търсимъ по всички посоки: въ тишината на мѣнастиря, въ ужаса на кървавитъ битки, въ жара на сърдцето, въ славата и богатството, въ комфорта на трапезата — всѣкъждѣ...

Дѣ си ти, щастие, дѣ си ти, Царството Божие? Ти си на върха на духовното самосъзнание, който се издига въ дѣното на човѣшката душа. „Царството Божие е вжтрѣ въ васъ“, казва добриятъ Учитель Христосъ, тозъ, който лѣжа не знае и който отъ височината на това Сврѣхсъзнание озарява подножието, въ което ние, мъртвитъ, се пробуждаме въ Негово име.

Единъ разговоръ съ графъ Толстой върху личната религия.

Въ една книга за евангелското движение въ Русия напечатана неотдавна, се срѣща единъ разговоръ съ Толстою — разговоръ отъ който се добръ разбира какъ Толстой е схващаль християнската истина. Уилямъ Фетлеръ младъ руски проповѣдникъ, който за послѣднитѣ двѣ години е развиваль чудно успѣшна работа между работницитѣ въ Петербургъ, отишълъ да посети Толстою нѣколко врѣме прѣди смъртта му. Рускиятъ новелистъ току що билъ отпратилъ двама просяци — поклонници съ по нѣколко копейки въ рѣка, почналъ разговора върху религията като казалъ: „Да бѣхъ по-младъ щѣхъ да прѣдпочета живота на скитника поклонникъ. Исусъ бѣше поклонникъ, и на това Той призва и ученицитѣ си“.

„Ние можемъ да се наречемъ Негови ученици и безъ да ставаме поклонници“ отговорилъ младиятъ проповѣдникъ.

Слѣдъ този отговоръ се завързала една разпалена прѣпирня. Толстой отхвърлилъ учението за умиловитието чрѣзъ жъртвата на Господа Исуса като

нѣщо „грубо и жестоко“. Когато Г-нъ Фетлеръ за доказателство навелъ нѣкои стихове отъ Новия Завѣтъ, Толстой набърже го прѣсѣклъ съ думитѣ:

„Моятъ Новъ Завѣтъ е много по-малкъ отъ вашия. Азъ отхвърлямъ много нѣщо отъ онова което вие приемате“.

„Съ чия власть правите това?“ попиталъ пасиерь Фетлеръ?

„Това е разбира се личното мое мнѣние“.

„Вашето мнѣние може да задоволи васъ, но то не засѣга никого друго. Кои части отхвърляте отъ Новия Завѣтъ?“

„Всичкитѣ приказки за чудесата, за примѣръ“.

„Но вие, сигоръ вѣрвате въ възкресението Христово?“

„Не, никакъ не вѣрвамъ. Не виждамъ нѣкаква нужда отъ него“. Самъ Христосъ каза: „Свърши се“. Дѣлото на живота Му се свърши когато Го убиха. Защо трѣбва на ново да оживѣва?“

Ако прочетете цѣлия стихъ внимателно, вие ще видите че Павелъ се стараеше да развие прѣдъ раннитѣ обращеници правилата на Исусъ Христовото царство: правилата за миръ, любовъ и смирение. А тѣзи правила ни явно забраняватъ да въставаме противъ властитѣ, и най-вече противъ онѣзи идеални владѣтели, „които не сж страхъ за добритѣ работи, но за элитъ“, нѣщо на което Павелъ особно наблѣга. Освѣнъ това добръ е да помните, графе, че Св. Писание и Павелъ не налагатъ едно неразумно послушание на всичко що свѣтовнитѣ владѣтели може да заповѣдатъ. А това най-добрь се вижда отъ примѣра на самитѣ апостоли, които обвинени за непослушание на властитѣ отговориха: „Подобава да се покоряваме на Бога, а не на човѣка!“

На тия думи, графъ Толстой нѣма какво да каже и пастиръ Фетлеръ продължи:

„Графъ Толстой, простете ми но ще ви попитамъ единъ личенъ въпросъ“.

„Каквъ е той? попита графътъ.“

Доста години вече откакъ разпростирате вашитѣ възгледи върху религията, върху Бога и човѣка.

„Не, азъ не ги разнасямъ“ прѣкъсна той. „Това не е моя работа. Други хора сж натоварени съ тази отговорностъ“.

„Задоволни ли сте отъ вашитѣ възгледи? Ще ви пригответъ ли „за смъртъта и вѣчността?“

„За сега азъ съмъ доволенъ отъ тѣхъ, но какво ще стане изпослѣ азъ не зная“.

Тѣзи части отъ Библията които вие отхвърляте говорятъ за единъ бждещъ сждъ.

„Зная — зная“.

Сжщитѣ Св. Писания ни откриватъ и единъ Спасителъ за грѣшницитѣ, който чрѣзъ смъртъта си ни приготвя за да посрѣщнемъ този сждъ.

„Немога да ви слушамъ“ извика графътъ нетърпливо. „Много по добръ е да се разхождаме мълчаливо, нежели да говоримъ тѣй „безполезно“

„Нѣмамъ намѣрение да ви наскърбявамъ“ каза г-нъ Фетлеръ, „но бѣхъ принуденъ да говоря тѣй“.

Невиждамъ какъ сте били принудени. Какво ви принуждава?“

Както васъ, азъ съмъ намѣрилъ нѣкои истини които задоволяватъ душата ми — даватъ ми миръ и радостъ и надежда за бждещия животъ, но въ противоположность на вашата практикѣ, който отхвърляте всѣка отговорностъ за мнѣнията и живота на другитѣ, азъ чувствавамъ надъ себе си заповѣдта на господаря си за да кажа на всѣко създание това що зная и да нудя всѣкого да се покае отъ грѣха и да повѣрва въ Господа Исуса. Ако мълчехъ, щѣхъ да бжда непокоренъ на заповѣдта“.

„Всѣки човѣкъ е длъженъ да издири истината за себе си“ отговори графътъ. „Моитѣ възгледи сж достатъчни за мене“.

Ако е така, тогава какъ да съгласимъ думитѣ: „Да любимъ ближния си както себе си?“

На тѣзи думи Толстой никаквъ отговоръ не даде, и разговорътъ върху религиозни прѣдмети се прѣустанови.

Изъ The Record of Christian

Недѣлното училище.

Възкресното утро.

Урокъ II за Априлъ 17. — Иоан. 20: 1—18.

Магдала. Това е името и днесъ на едно мръсно арабско село на южния край на Генисаретското поле. Мария отъ Магдала бѣше свързана съ Господа Исуса чрѣзъ много свещени връзки и дълбока признателностъ (Марк. 16: 9). Тя заедно съ другата Мария останаха около гроба Господенъ до като нощната мрачина нападна, и тржбата за настъпването на пасхата ги застави да си отидатъ. Въ сжботния день, съгласно заповѣдта, тѣ си починаха, ако и да сърцата имъ бѣха потопени въ дълбока и неописуема скърбъ. Освѣнъ дѣто бѣха изгубили най-драгоцѣния обектъ на тѣхната любовъ, но и надеждата имъ че Той щѣше да избави Израила бѣше ужасно разкладена (Лук. 24: 21). При всичко това любовъта имъ къмъ Него не бѣше въ нищо намалена. За това слѣдъ като се измина сжботата на мръкнване, тѣ купиха аромати и приготвиха ги прѣзъ нощта съ надежда да доискаратъ на утрото пълното помазание на Исусовото тѣло, което въ петъкъ остана недосвършено.

По всѣка вѣроятностъ тѣ прѣношуваха нѣкъдѣ вънъ отъ града, защото градскитѣ врати се отваряха слѣдъ азоряване, а тѣ бѣха принудени да отидатъ на гроба до като бѣше още тъмно. Но прѣди пристигането имъ стана събитието, което е основа на християнската вѣра и радостъ. До като римската стража се разхождаше назадъ-напрѣдъ около гроба, Господъ възкръс-

на и излѣзе вънъ. За да Му се даде изходъ, нѣмаше нужда да се отвали камъка, но това стана за да се увѣрятъ женитѣ че Той не бѣше тамъ. Самъ ангелътъ отвали камъка.

Между тѣмъ, женитѣ бързаха къмъ гроба разговаряйки се кой щѣше да имъ отвали камъка. Изглежда че тѣ не сж знаели нищо за запечатването на гроба, нито за поставената римска стража отъ страна на Санхелрина. Да бѣха знаели, надали щѣха да се рѣшатъ да дойдатъ. За това тѣ останаха крайно смаяни като наблжиха и намѣриха пещерята отворена. Първа Мария Магдалина съгледа това що бѣ станало, и безъ да пита повече, убѣдена че злодѣйски ржцѣ сж откраднали тѣлото, тя се затича да обади на Симона Петра и Иоана любящия ученикъ Исусовъ. Каквъ ли ударъ сж почувствували когато Мария ги посрѣщна съ своята вѣстъ! (ст. 2). Тука ни се прѣдставя цѣла серия отъ погрѣшки и противоположности. Тя отиде да помаже мрътвото тѣло, безъ да съобрази че смъртъта не можеше да Го държи и че Той бѣше прѣминалъ къмъ единъ пленъ, изобиленъ животъ, на който смъртъта е вратата. Тя дойде съ аромати купени съ паритѣ ѝ и пригответи съ ржцѣтъ ѝ, безъ да знае че дрехитѣ Му мериха на алой и касия отъ райскитѣ аромати, съ които Отецъ Го обрадва. Тя дойде да послужи на побѣдения, безъ да разбере че той държеше на чрѣслата си ключоветѣ на Ада и на гроба и главата на змията бѣ смазана подъ краката Му. Тя се боеше, че гробътъ е празенъ, защото крадливи ржцѣ сж изнесли драгоцѣното тѣло, безъ да съобрази, че самъ Господъ

Исусъ плѣни плѣнъ и унижози ужаситъ на гроба и смъртта.

Но всинца ние сме наклонни да правимъ такива грѣшки. Богатствата ни; това което е било гордостта и радостта на живота ни се изхлѣзува изъ рѣцѣтъ ни; ние стоимъ прѣдъ гроба и наблюдаваме празнотата му, като си мислимъ че слѣдъ тѣзи загуби и несполуки за насъ не остава никаква радостъ и утѣха и че Божинѣ милости вече сж отнети отъ насъ. Но прѣзъ всичкото това врѣме на изпития за насъ се приготвяла едно неочаквано и славно благословение. „Видѣлина нагрѣва въ тъмнината за праведникъ“. Нищо цѣнно и добро не се губи въ този свѣтъ. То може да промѣни вида и формата си, но то си остава наше за винаги.

Въ този промежутъкъ другитѣ жени, изглежда, да сж продължили пѣтя си до самия гробъ. Войникитѣ, поразени отъ страхъ се бѣха разбѣгали, та мироноситѣ нѣмаше отъ какво да се боятъ. Тѣхъ ги очакваше видѣнието на ангела седящъ на гроба, сетиъ на двата ангела въ свѣтли одежди и най-сетиъ явлението на самия Господъ Исусъ.

До като ставаха тѣзи нѣща, Петръ и Иоанъ прѣзъ другъ пѣтъ бѣрзаха къмъ гроба, и види се че стигнаха тамъ изведнажъ при женитѣ. Иоанъ, като по-младъ бѣше изпрѣварилъ Петра, но отъ благоговѣенъ страхъ не бѣше влѣзалъ въ гроба. Той остана очуденъ отъ реда по който бѣха поставени саванитѣ. Щомъ пристигна, — Петръ влѣзна изведжъ въ гробницата. И той съгледа особното положение на саванитѣ и облѣклото. Когато подиръ минута влѣзна Иоанъ, „Той видѣ и повѣрва“. Явно бѣше че тѣлото не бѣше откраднато, защото разбойникитѣ прѣди всичко щѣха да задигнатъ саванитѣ и скѣпитѣ аромати. А сигурно е, че тѣлото не бѣше задигнато отъ приятели, защото и тѣ щѣха да прибератъ покривкитѣ!

Въ скърбта и смущението си, като се обърна и погледна Исуса, тя го счете за градинаря, и безъ да го познае тя Го попита дали знае кѣдъ сж положили тѣлото. Щомъ ѝ проговори Исусъ съ добръ познатия си гласъ, Мария отговори по сирийски: „Равуни“ — учителю! По-сетиъ на Тома Той каза да простре ржката си, но на Мария Той не позволи да се допре до Него, но Мария имаше нужда да се научи да замѣни външното съ вътрѣшното, нетрайното съ вѣчното и да прѣмине отъ старото знакомство на Исуса като приятель къмъ пълната слава и величество на Неговата Личность. По този начинъ тя се приготви за врѣмето въ горницата, дѣто вслѣдствие на непрѣкъснати молитви, тя прие своята Петдесетница (Дѣян 1: 14).

Израиль и Иудея.

Урокъ III за Априлъ 10. — *Елисеевитѣ Небесни Защитници.* 4 Цар. 6: 8—23.

1. **Елисеевитѣ съвѣти.** Двата главни интереса въ запискитѣ за Царигѣ които изучаваме сега сж, на едната страна отношенията между Израиль и Сирия, и на другата страна извършенитѣ отъ пророкъ Елисея дѣла на сила. Отъ тѣзи два интереса, послѣдниятъ въ умоветѣ на писателитѣ изглеждаше по-важенъ. Чудесата свързани съ живота на пророка сж около дванадесетъ на брой — отъ раздѣлението на водитѣ на рѣката Иорданъ съ кожата на Илия до съживяването на умрѣлия чрѣзъ досѣгане коститѣ на пророка (4 Цар. 13: 12

—21). Въ тѣзи чудеса-повѣсти по-малко се говори за дѣйствителнитѣ събития въ живота му, и главна важность се обръща на моралния и религиозния животъ на Израиль прѣзъ онзи периодъ. Една отъ тѣзи повѣсти съставлява прѣдмета на днешния урокъ. Войната между Сирия и Израилското царство продължаваше. Израилевиятъ царъ Иорамъ не бѣше никакъ приготвенъ да воюва съ сирийския си противникъ Венададъ. Но въ този случай изпѣква на срѣдата пророкъ Елисей. Чрѣзъ своя пророчески взоръ, много пѣти той можа да узнае кроежитѣ и намѣренията на сирийцитѣ и да ги яви на Израилевия царъ, който винаги се стараше да ги използува. Вслѣдствие на това продължително разкритие на плановѣтъ му сирийскиятъ царъ дойде въ голѣмо недоумѣние. Слѣдъ едно, разпитване, Венададъ можа да се научи че Елисей бѣше главната причина за несполукитѣ му.

2. **Походѣтъ къмъ Дотанъ.** Като се извѣсти че пророкътъ се намира въ Дотанъ, сирийскиятъ царъ изпрати една значителна сила да го залови и докара като плѣнникъ. Това гористо мѣсто се намираще нѣколко километра на сѣверъ отъ Самария и точно на югъ отъ склоноветѣ на Кармилъ. Както се учимъ отъ повѣстѣта на Иосифа, (Бит. 37: 12—28) това мѣсто се намираще на главния пѣтъ за Египетъ. Сирийската войска пристига прѣзъ ноцта и изведнажъ обиколи града. На утрото пророковиятъ слуга, не Гиезии, а нѣкой другъ, остана смаянъ и поразенъ отъ страхъ, като узна че бѣха заловени въ клопка. На всѣка стѣпка се виждаше войничката стража, която очакваше само заповѣдъ за да залови пророка Елисея. Не бѣше възможно да се противостои. А и никой въ Дотанъ не се наемаше да отърве Божия човѣкъ отъ явната участъ.

3. **Колесникитѣ Божи.** При всичко това пророкътъ запази пълното си спокойствие. Когато слугата му гръмнатъ отъ страхъ дойде и извика че нѣма избавление, Елисей го увѣри че тѣхнитѣ защитници сж по-многочислени отъ враговетѣ имъ. Тогава като се помоли Богу, за да отвори очитѣ на слугата му и да види изпратенитѣ въ тѣхна защита сили, той посочи на конѣтъ и огненитѣ колесници по върховетѣ на гората. Както небесното войнство което бѣ изпратено въ защита на Иакова при Маханамъ, тѣзи духове пазители, дойдоха да поставятъ пророка въ пълна безопасность. Това що се открива въ цѣлото Св. Писание за ангелитѣ се състои въ изявлението на Божието присѣствие и сила за утѣхата и закрилата на Божиитѣ люди, когато сж били изложени на опасность отъ врагове си. Тази повѣстъ има за цѣлъ да поясни факта, който цѣли поколѣния отъ страдаци и тържествуващи светии сж изпитали прѣзъ живота си.

Благость къмъ неприятелитѣ. Когато Сириянитѣ сгжстиха редовѣтъ си за да заловятъ Елисея, чрѣзъ молитва пророкътъ свали слѣпотата върху тѣхъ. Нѣма нужда да се спираме и да даваме какви да сж изяснения за чудесната частъ на тази повѣстъ, достатъчно е да знаемъ какъ повѣстѣта се е прѣдавала отъ поколѣние на поколѣние между еврейския народъ. Много по-важно е да схванемъ гледната гочка на тѣзи древни служители Божии, отколкото да даваме пояснения защо сж си служили съ такива срѣдства въ своитѣ религиозни наставления. Въ мрака на слѣпотата, Елисей заведе безпомощнитѣ сирияни всрѣдъ Самария, дѣто тѣ зависѣха отъ милостта на Израилевия царъ. Едва тогава сириянитѣ добиха зрѣнието си, но вече за плановѣтъ имъ бѣше минало врѣмето. Ала пророкътъ не позволи на царя да имъ направи каква да е пакость. Вмѣсто да постѣпи както нѣкога съ пророцитѣ въ Ахавовото царство (3 Цар. 29: 35—43), Елисей замоли царя да се отнесе съ тѣхъ благо и съчувств-

вително. И фактътъ че свѣта на пророка се взе подъ внимание, говори много за голѣмото му влияние надъ царя. Слѣдъ като се направи царско гостолубие на нападателятъ, безъ никаква поврѣда тѣ бѣха изпратени въ отечеството си. Повѣстѣта се свършва съ изявлението че като слѣдствие отъ тази благородна обноска, сирийскитѣ пълчища спрѣха своето нахлуване въ Израилевата земя. (Сравнете изявлението на другъ писателъ въ слѣдния стихъ 4 Цар. 6: 24 съ повѣстѣта въ 3 Цар. 20: 32—34). Стойността на такъвъ примѣръ отъ човѣшка и благородна обноска къмъ единъ неприятелъ въ врѣме на война трѣбва да е подѣйствувало грамадно за смѣгчение на грубитѣ прави въ рання Израилъ.

Иоасъ поправя храма.

Урокъ IV за Априлъ 24. — 4 Цар. 11:
21 до 12: 16.

Иоасъ дължеше живота си на добрия свещеникъ Иодай и на жената му. Жестоката и кръвожадна Готолия достойна дъщеря на Ахава и Иезавела при смъртѣта на сина ѝ Охозия рѣши се да заграби прѣстолъ и заедно съ това да изтрѣби всичкитѣ царски синове, така че всички които имаха нѣкакво сродство съ Давидовия родъ бѣха избити. Би помислилъ човѣкъ че този звѣръ въ човѣшки образъ ще се смили поне надъ беззащитнитѣ си внучета, но не, жаждата за властъ потуши всѣка дирия отъ човѣшко чувство. Едно бебенце само, на два мѣсеца се спаси отъ смъртѣта. Леля му, дъщеря на царъ Иорама и съпруга на великия свещеникъ спотаи го заедно съ кърмилницата му въ една скрита стая на първосвещениковата квартира въ храма. Единичко това дѣтенце се упати отъ Давидовия корень вардено въ продължение на 6 години до като царуваше нечестивата Готолия. (11 гл. 3).

Като плодъ на това кърваво и жестоко царуване, недоволството стигна до върха си. Свещ. Иодай привлече къмъ себе си гвардията и направи такива приготовления които се увѣчаха съ пълна революция. Детроенирането на Готолия и на поклонението на Ваала се постигнаха съ твърдѣ малко кръвопролитие и царството се възвърна къмъ старата Давидова династия и къмъ поклонението на истиннаго Бога.

Иодай. Чрѣвъ живота и характера си, този благороденъ човѣкъ повлия на цѣлата страна. До като бѣше живъ свещ. Иодай, младиятъ царъ можа да се обиколи съ най-възвишени влияния и идеали. Спомняме си за благородния Синека—Нероновия възпитателъ който се постара да упражни таквото обуздателно влияние върху това страшилище — Неронъ. Както казахме влиянието на Иодай се прострѣ върху цѣлата страна. Обаче съмишленицитѣ на Готолия и на идолопоклонството, ако и свалени отъ властъ не бѣха угаснали. Тѣ очакваха за сгодния моментъ, само че до като великия свещеникъ бѣше живъ, тѣ не можеха да сторягъ нищо. Слѣдъ смъртѣта му, тѣ издигнаха глави, възстановиха старото си влияние и властъ и въведоха на ново старитѣ язически обичаи, които нѣколкократно докараха праведния гнѣвъ Божи върху страната (виж. 2 Лѣт. 24 гл.). Дотолкозъ силна бѣше реакцията што Иодаевиятъ синъ Захария който отъ дѣтинство бѣ отразналъ съ Иоаса и бѣше близъкъ на царя роднина, биде убитъ между храма и олтаря за дѣто издигна силно гласа си противъ идолослужението. Той биде убитъ съ камене, може би, събрани отъ онѣзи що бѣха приготвени за поправката на храма. До такава крайностъ оти-

доха — и царя и народа! Но каква цѣна трѣбва да се даде на светото и силно влияние на свещ. Иодай! Нека винаги помнимъ думитѣ на Господа Иисуса за солта и видѣлнната които не само възпиратъ злото, но и разпростиратъ доброто. Запалена въ тъмното лампа ще прѣдпази толкози отъ злото колкото и единъ ескадронъ войници. Нека се подвизаваме тъй што додѣто сме на едно мѣсто, да принудимъ нечистотата и злото да млкнатъ и да бездѣйстваватъ. Заслужаваме страшенъ упрѣкъ като християни когато и въ нашето присѣствие злосторникитѣ могатъ да вършатъ толкозъ зло, както и въ нашето отсъствие.

Свещеницитѣ. Свещ. Иодай се стараеше да върне първата слава на храма. За вървана е че за да се намѣри строителенъ материалъ за вааловитѣ капища, храмътъ ще е билъ изпокъртенъ на много мѣста (2 Лѣт. 24: 7). Свещенишкитѣ и левитскитѣ чети бѣха подновени; сжщо и службитѣ на храма възстановени; но за самата поправка на храма се изисквае много подълго врѣме, така че години се минаха безъ чувствителна промѣна. Това протакане и отлагане до голѣма степенъ се дължеше на силното влияние на вааловитѣ послѣдователи. Мудниятъ вървежъ на поправката не малко се дължеше и на хладнокръвието и бездѣйствието на свещеницитѣ. Тѣмъ бѣше порѣчано да употребяватъ всичкитѣ приети отъ общания суми за поправката на храма, но нищо не бѣ сторено. Понеже всичкитѣ поправки се вършеха подъ прямия надзоръ на свещеницитѣ нѣмаше достатъчно увѣрение че подаенията отиваха за цѣльта. За тази причина помощитѣ намалѣха, а храмътъ слѣдваше да сгонъ въ едно плачевно състояние.

Какъвъ урокъ е този за всинца ни! Трѣбва много да внимаваме когато ни се повърятъ общи суми на ржцѣтъ, така што ни една стотинка да не се залѣпи за ржцѣтъ ни. Нищо не туря на сериозно изпитание искреностѣта ни, както начина на който употребяваме повѣренитѣ ни общи суми, най-вече когато прѣдъ никого не сме отговорни.

Тукъ можемъ да изтъкнемъ двѣ важни правила за всинца ни: *Колкото се може по-малко за себе, и колкото се може повече за другитѣ.* Разбира се че е право и потребно да премисляваме за собственото си развитие и за нуждитѣ на сѣмейството си, но длъжностъ ни надлежи да посветимъ всички добавъчни суми като дадени ни отъ Бога да употребимъ за другитѣ. Животътъ се състои отъ уравновѣсяване правата ни и длъжноститѣ ни. Господъ Иисусъ имаше права върху много нѣща, но за доброто на другитѣ, Той бѣше готовъ да се лиши отъ тѣхъ. Никога не ще станемъ върни служители, ако не внимаваме въ паричнитѣ си работи. Не ни е позволено да прахосваме или да иждивяваме за разкошъ или за плътоугодишество. Като общо правило, най-добъръ е да даваме опрѣдѣлена частъ отъ дохода си за Бога. По такъвъ начинъ делвата съ брашното не ще се изпразни, нито кърчагътъ на елей ще оскѣдѣе.

Готовността на народа. Отъ 2 Лѣтов. 24: 6—9 се учимъ че се направи другъ опитъ за събиране пари. Това стана когато Иодай отне правото на свещеницитѣ да събиратъ по половинъ сиклъ на глава, и зе работата въ ржцѣтъ си. За тази цѣль той постави ковчежецъ при олтаря Тукъ се слушаха помощитѣ отъ всичкия народъ, и заедно съ това постаиха се и честни хора да иждивяватъ паритѣ и да ржководятъ работитѣ по обновата на храма. Благодарение ча тази върна и усърдна работа, храмътъ се обнови и доби първата слава. Двѣ черти тукъ сж отъ първостепенна важно

да спечелимъ довърнето на хурата, но за да го спечелимъ, ние трѣбва да омовѣрни въ повѣрената ни отъ Бога и човѣцитѣ работа

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

**Редакцията на Христ. Свѣтъ честити на чет-
цитѣ свѣтлото Христово Възкресение.**

Българо-Английското Евангелие за което бѣхме извѣстили по-рано сега е готово за продажъ. Желаящитѣ да си го набавятъ нека изпратятъ поръчките си заедно съ стойността 2.65 лева до редакцията на Христ. Свѣтъ.

„Проблѣсъкъ“. Това е органътъ на Американското Дѣвическо Училище въ Самоковъ год. I. брой 1. който споредъ уводната статия обѣщава да излиза два пѣти въ годината и да запознава приятелитѣ на заведението и българската публика съ неговия напрѣдѣкъ и развитие. Покрай другия интересенъ материалъ, намираме една интересна статия отъ бившата директорка г-ца Молтонъ върху прѣдмета: Нашето Амер. Дѣвич. Училище прѣди и сега. Това е въ сжщностъ една кратка история на заведението на което почитаемота мисионерка е служила близу четиридесетъ години и какъ подъ нейното управление то почна отъ едно скромно начало и достигна до днешното си цвѣтѣще състояние. По нататѣкъ се срѣща друга интересна статия която излага вжтрѣшната демократическа самоуправа и начинътъ по който гражданитѣ въ училището стѣпватъ на служба. Въ друга статия се прави апелъ къмъ всички-тѣ свързавши прѣзъ миналитѣ години за да се притекатъ съ помощитѣ си при изграждането на новото здание. Даватъ се и разни новини или извѣстия изъ вжтрѣшния животъ на училището.

Ние съ радостъ посрѣщаме появата на това първо училищно списание, пожелаваме му дълъгъ животъ и подканяме бившитѣ ученички и всички приятели на заведението да се заинтересуватъ повече въ него, като всѣки въ кръга на силитѣ си изпрати щедра помощъ за поскорешното изграждане на новото здание.

Юбилейно изложение. По случай педесетогодишнината отъ основаването на Американското мѣшко училище. сега познато като Американска Мѣшка Гимназия въ Самоковъ, дирекцията на това заведение е напечатала юбилейно изложение съ слѣдующето съдържание: 1) *Политическата история на българския народъ прѣзъ 50-годишния периодъ на училището.* 2) *Състоянието и развитието на учебното дѣло въ България прѣзъ сжщия периодъ;* 3) *моралното и религиозно състояние на народа прѣзъ това време и влиянието на Амер. Н. Б. заведение.* По нататѣкъ слѣд-ва историческия очеркъ на заведението, отчета на учебната 1909 910 година и Словото държано прѣдъ свършившитѣ курса ученици отъ директора Л. Ф. Острандръ на тема *Длъжностъ къмъ Бога.* На края на изложението е помѣстенъ единъ доста пълненъ списѣкъ на почти всички-тѣ постѣпнали ученици прѣзъ течението на педесетѣтъ години.

Книгата е чисто и отчетливо отпечатана съ седемъ хубави иллюстрации отвжтрѣ. Помѣстенитѣ статии, за историята и развитието на заведението сж инъ цѣненъ приносъ който хвърля свѣтлина върху ри още неизвѣстни страници въ нашето учебно

Юбилейното изложение е напечатано само въ ека. Ние насѣдчаваме всички бивши ученици и ели на заведението да прибѣрзатъ и си набавятъ

Ив. Я. Съчановъ.

тази книга прѣди да се е изчерпала. Намира се за продажъ при Еванг. печатница, Самоковъ. Цѣната ѝ е 2 лева.

Студенческата конференция въ Цариградъ. На 8 Априль петѣкъ шесть души делегати отъ тукашната студенческа група заминаватъ за Цариградъ, за да се намѣрятъ на отварянето на Студентската Конференция. Отъ страна на Американската Мѣшка Гимназия сж отишли други двама.

Конференцията се отваря на 11-й Априль и ще продължава всичко четири дена. Освѣнъ Д-ръ Джонъ Мотъ, III. Фермо, Филдиусъ, Г-ци Раусъ и Спенсеръ, ще присѣствуватъ като делегати нѣколко прочути професори отъ разни университети и нѣкои видни дѣйци отъ младежитѣ Християнски организации. Между послѣднитѣ е високообразованиятъ и отличенъ китаецъ Г-нъ Уангъ.

Проф. Садлеръ въ София. На връщане отъ Цариградската студентска конференция въ София ще се отбие за да държи нѣколко рѣчи професора по педагогия въ Манчестерския университетъ Садлеръ. На нашитѣ студенти и Софийската публика, се дава възможностъ да чуятъ единъ редѣкъ говоритель и то върху възпитанието, прѣдметъ отъ който най-много се нуждае нашето общество.

Студентската група въ София развива трѣскава дѣятелностъ за прѣдстоящата посѣта на Д-ръ Джонъ Мотъ въ София. За неговъ прѣводачъ е поканенъ да дойде професора по български въ Робертъ Колежъ Г-нъ Панаретовъ. Поради екскурзията на нашитѣ студенти до Атина, на заминаване отъ Цариградъ Д-ръ Мотъ ще отиде въ Бѣлградъ за сжщата цѣль и дори на 22 Априль ще се върне въ София за да почне рѣчитѣ си въ Софийския университетъ.

„Списанието изъ Живота“. Отъ нова година насамъ това добръ познато на българската читающа публика списание е починало да се издава седмично и то подъ нова редакция. Наистина то не е прямо религиозно, но има такава подкладка. Съдържанието му е грижливо и добръ подбрано. По единъ нагледенъ и доста графически начинъ се бичуватъ пороцитѣ които сж пуснали дълбоки корени въ нашето общество. Ние съ радостъ го прѣпорѣчваме на нашитѣ приятели и четци. Годишната му цѣна е 6 лева.

Епископъ Бъртъ слѣдъ нѣколко дневно прѣбывание въ Иерусалимъ като делегатъ на Мисионерския Бордъ въ Ню Йоркъ и слѣдъ една интересна обиколка изъ Палестина пристигна благополучно вчера — 5-й априль. Както бѣше извѣстено по-рано, той ще проповѣдва на великденъ въ безплатнитѣ трапезарии, и въ понеделникъ ще замине за Ловечъ и оттамъ за Шуменъ дѣто ще прѣдседателствува на Годишната конференция.

ИЗЛЪЗЕ ОТЪ ПЕЧАТЪ

и се намира за продажъ у

Г-нъ Р. Томсѣнъ

Евангелско - училищна печатница Самоковъ

Трето издание отъ частъ II на

СПОСОБЪ ЗА ИЗУЧВАНЕ АНГЛИЙСКИ ЕЗИКЪ

Цѣна 2.50 лв.

Въ това трето издание има 37 страници новъ и твърдѣ полезенъ материялъ, който служи главно като: Опжтване къмъ нередовноститѣ на Английското произношение, но и като прибавка къмъ рѣчника който съставлява послѣдната частъ на книгата.

Печатница „Св. София“ — София.